

FERSKVANDSFISKERIBLADET

Udgivet af Ferskvandsfiskeriforeningen For Danmark – Anno 1902

Nr. 5 - 117. årg. September/Oktober 2019

Klejtrup ålekiste
lukker efter 500 år

Tværfaglig interesseorganisation for
lystfiskeri - ferskvandsfiskeri - akvakultur og bredejerinteresser

Formanden skriver:

På et udvidet §7-møde den 23. september drøftedes de næste tre års Handlingsplan for Fiskeplejen. Fra ministeret bliver der forsøgt at få en prisstigning for lystfiskere og fritidsfiskere på op til 15 procent igennem. Den 30. oktober mødes lystfiskerturismegruppen igen for at få gang i arbejdet i Assens Kommune.

Der var på temamødet mange opløftende tilkendegivelser fra alle sider af det rekreative fiskeri, ikke mindst er der opbakning til at fiskepleje også frem over skal være at bekæmpe sæler og skarv, som i de seneste år er blevet et større og større problem i vandløb og søer, men i den fremtidige handlingsplan bør også bekæmpelse af støv fra nedslidning af bildæk få en større plads, ikke mindst efter at vi oftere ser ud til at få

flere skybrud med afvaskning af gader og veje til følge. Det forurenede støv og anden forurening i forbindelse med skybrud løber direkte ud i søer og vandløb – og dermed også ud i havet.

Følger efter signalkrebsens stigende skader på vores oprindelige bestand af fjordkrebs kræver også en øget indsats i handlingsplanen for Fiskepleje, og ikke mindst bør der sørges for mere information - f.eks. oplever vi ofte, at mange mennesker tror, det er frit at fange krebs i alle offentlige vandløb – uden fisketegn, men det er det ikke!

**Niels Barslund, formand for
Ferskvandsfiskeriforeningen
for Danmark**

Indholdsfortegnelse

Formanden skriver.....	2
Temadag om Fiskeplejen	3
1,8 millioner ål udsat i den forløbne sommer.....	4-6
Ålekisten nedlagt efter 500 år.....	7-12
Øko-balancen i Fil Sø søges genoprettet	13-14
Fiskebestanden forringet – vandet er bedre.....	15-16
Stort vandmiljøprojekt iværksat på Mors.....	19-22
Stigende forurening af søer.....	25-27
Lokale borgere kæmper mod signalkrebsen	28-30
Jordens ressourcer er opbrugt for i år.....	31

Temadag om tre års plan for Fiskeplejen

Det bliver muligvis nødvendigt med en prisstigning på fisketegnet på op til 15 pct.

Handlingsplanen for den rekreative fiskepleje i de kommende tre år blev drøftet på en temadag i Kolding Sportsfiskerforenings klubhus i Vester Nebel mandag den 23. september, dels af det såkaldte §7-udvalg samt ekstra indbudte fra de udpegede repræsentanters organisationer – de fire rekreative fiskerierorganisationer, dvs. Danmarks Sportsfiskerforbund, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Dansk Amatørfiskerforening og Dansk Fritidsfiskerforbund.

Hvert år har §7-udvalget behandlet det kommende års handlingsplan for Fiskeplejen, men mødet i år kom til at gælde en 3-årig handlingsplan, bl.a. fordi en handlingsplan ofte kommer til at strække

sig over flere år med flere overlapninger rent tidsmæssigt. Derfor blev temadagen om handlingsplanen også i år til at omfatte projekter og planer frem til 2023, og da temadagen omfattede mange emner, blev det også et omfattende møde, som du vil kunne læse meget mere om i vores december udgave af Ferskvandsfiskeribladet.

Det var en meget omfattende dagsorden, der blev fremlagt, gennemgået og debatteret, og specialkonsulent Lene Jensen Scheel-Bech kunne runde af med at konstatere, at den 3-årige Handlingsplan for Fiskeplejen vil blive fremlagt på et nyt §7-møde i oktober. Hun nævnte også i forbindelse med økonomien, at det sandsynligvis ville blive nødvendigt med en prisstigning på op til 15 pct. på fisketegnet.

NYETABLERING AF DAMBRUG - OMBYGNING AF DAMBRUG

Standard moduler - let - enkelt - økonomisk

- Brugsmodel-beskyttede dambrugskegler i beton.
- Montage i én arbejds-gang.
- Sikker gulvforbindelse.
- Hurtigt videre

- Standard-elementer elementer på "mål"
- Lynhurtig montering gerne i samarbejde med din entreprenør

Konsulent Torben Jensen, Give Elementfabrik A/S, **tlf. 75 73 26 76** Tilbud, brochurer, konsulentbesøg ufb.

Udsætning af åleyngel

som "en dråbe i havet"

Der er udsat næsten 2 millioner ål i danske søer, vandløb og fjordområder

Sommermånederne har i mange år været højsæson for udsætning af åleyngel i danske farvande, og i alt er der i år kommet 2,1 millioner af små ål til. Umiddelbart kan det lyde som rigtig mange, men det er det bare ikke!

- Hvis bestanden af ål i danske farvande skal genoprettes, og skal op på niveauet som for 50 år siden, skal der sættes 50 gange så mange ål ud, og det kan ikke lade sig gøre, siger havbiolog hos DTU Aqua, Michael Ingemann.

Her udsættes ved fælles hjælp 100.000 sætteål i Skelskør Fjord.

De små ål er fra larve-stadiet vokset op til sætteål på en halv snes mm., inden de sættes ud i deres rette element.

Så mange udsætningsål kan man slet ikke skaffe eller yngle sig til, men lidt har jo også ret. De ål, der sættes ud, vender tilbage til gydepladserne. Der kommer mere yngel, og så stiger bestanden igen om end langsomt, siger Michael Ingemann. Han påpeger, at ålen har en generationstid på 15-25 år.

I tidligere år, blev langt de fleste sætteål udsat i saltvand i et samarbejde med DTU Aqua og lokale amatør fiskere, men efterhånden er udsætningerne gået over til at blive udsat mest i ferskvand, altså i søer og vandløb. Det er sket efter ønske – eller måske mere et krav - fra EU Kommissionen.

Men heldigvis er det jo sådan, at ålene uanset om de bliver udsat i salt- eller

Michael Ingemann: - Der skal udsættes 50 gange så mange ål, for at nå op på niveauet fra 70'erne!

ferskvand, nok skal sørge for at finde den lange vej tilbage til Sargassohavet, hvorfra de i sin tid blev født som larver og via havstrømme blev ført til bl.a. Europas kyster.

Ålens cyklus er i øvrigt fortsat ret ukendt, og trods flere ekspeditioner til stedet i Sargassohavet, er det endnu ikke lykkedes at finde gydende ål derude.

Hvis man vil gøre sig håb om, at komme op på samme niveau af ål i danske far-

vande som i 60'erne og 70'erne, skal der sættes 50 gange så mange ål som det foregår i dag, fastslår lederen af åle ud-sætningerne i Danmark, Michael Inge-mann.

Det Internationale Havundersøgelsesråd betegner i øvrigt niveauet for den europæiske ålebestand i dag som kritisk, og der kan sikkert forventes endnu stramme-re regler for fangst af den europæiske ål for såvel erhvervsfiskere om fritidsfiskere.

Åleyngel vil helst være på småsten

En af grundene til at den europæiske ål er kritisk truet i hele Europa kan være, at der er blevet færre egnede levesteder for ålen. En undersøgelse fra DTU Aqua har kastet nyt lys over, hvilke bundtyper åleyngel foretrækker i kystnære områder.

Tidligere studier viser, at en stor del af den åleyngel, der kommer til de europæiske – og dermed danske kyster – forbliver

i fjorde og kystnære områder gennem store dele af deres livscyklus i stedet for at trække op i søer og vandløb.

Derfor er det vigtigt, at der også findes egnede levesteder til ålene ved kysterne.

En sådan undersøgelse viser nu, at åleyngel netop foretrækker en bund af småsten med en diameter på ca. 1-6 centimeter.

REPARATION AF DAMBRUG

Udførelse af nye kummeanlæg
Indhent uforbindende tilbud.

HEE ENTREPRISE A/S
- den totale løsning

Holstebrovej 79, Hee, 6950 Ringkøbing
Tlf. 9733 5360
info@hee-entreprise.dk www.hee-entreprise.dk

Annonceindleveringsfrist

Ferskvandsfiskeribladet udkommer

6 gange årligt:

15. februar, 15. april, 15. juni, 15. august,

15. oktober og 15. december.

Sidste frist for rettidig

indlevering af annoncer, er den

20. i måneden før udgivelse.

Christian Den 4 tjente

til Runde Tårn på ålekisten ved Klejtrup Sø

Nu bliver de sidste ål fanget i den gamle ålekiste, der igen er på statens hænder og derfor lukkes

Tekst: Henning Nielsen

Foto: Viola Nielsen

Det er ikke så lige til at få aftaler i stand med stat og kommuner, når en gammel ålekiste med mere end 500 års eksistens bag sig nu skal lukkes. Det sker imidlertid for ålekisten i Klejtrup efter at EU-kommissionen

og senere Fiskerimyndighederne i Danmark har indført forbud mod brug af ålekister som fangstredskab for ålefiskeri, efter at biologer og internationale organisationer har fastslået en betydelig tilbagegang i bestanden af den europæiske ål i såvel danske som internationale farvande.

Der har gennem de seneste år været

Åløbet under ejendommen i Klejtrup Ålekiste forbliver uændret, men afspærres, så der ikke længere kan komme ål ind i ålekisten. De må nu benytte det nye omløbs stryg, så de uhindret kan komme frem til at blive fisket i udløbet ved Hjarbæk Fjord.

Her er det oprindelig indløb til ålekisten under ejendommen i Klejtrup.

flere tiltag til at begrænse ålefangster af såvel erhvervsfolkere som fritidsfolkere, og i seneste udgave af Ferskvandsfiskeribladet kunne vi berette om, hvordan staten helt havde forbudt ålefiskeri på Arresø – og dermed stoppet for udlejning af retten til ålefiskeri på Danmarks største sø.

Det er heller ikke så lige til at få aftaler i stand med stat og kommune, når en gammel ålekiste skal lukkes. Da det offentlige for flere år siden fandt på, at fiskeri med ålekiste som fangstredskab skulle forbydes, var det ikke noget der blev gjort fra den ene dag til den anden.

I tilfældet Klejtrup Ålekiste blev problemet ikke mindre af, at den gamle ålekiste gik gennem familien Busteds private bolig. Faktisk gik den - og det gør den i øvrigt stadigvæk - under familiens soveværelse, men der har dog også gennem årene været en kostald her, så der er virkelig tale om et spændende studie, når man herfra kan åbne lemmen ned til den i dag ret brusende å med indlagt ålekiste. Her ses også rester af den oprindelige ålekiste, der er opbygget af solide kampesten, hvorpå skiftende bygninger har stået solidt på det fundament af kampesten som sandsynligvis er i hvert fald

bygningsværk af den oprindelige Klejtrup Vandmølle og ålekiste.

Tidligere politimand Kim Busted har drevet ålekisten med røgeri og fiskeri i bl.a. Tjele Langesø og Mariager Fjord, og han hører til på en lang række af ejere af den gamle ålekiste. Den mest kendte af de mange ålekiste-ejere er uden tvivl selveste kong Christian den Fjerde, som også var ejer af Tjele gods i sin tid, men man skal nok ikke tro, at den sagnomspundne og byggelystne danske konge selv har fanget ål i ålekisten – og altså heller ikke har haft sit soveværelse placeret oven over Skalls Å, der gav vand til den gamle Klejtrup Vandmølle videre fra Klejtrup Sø og førte vand og ål videre og

frem til udløbet i Hjarbæk Fjord.

Men selvom man ikke har så mange historiske kendsgerninger om Christian den Fjerdes udnyttelse af den berømte Klejtrup Ålekiste, så ved man, at det var en god forretning for de konger og adelsmænd, der dengang havde sikret sig ålekister. Store dele af udbyttet er uden tvivl gået til København, hvor man i hvert fald ved, at der var rigtig gode afsætninger på ål, når der var gilder i de højere kredse – og de gode indtægter, som Christian den Fjerde opnåede ved fangster i bl.a. Klejtrup Ålekiste, kan meget vel være nogle af dem, der blev brugt til kongens mange byggeprojekter, først og fremmest i hovedstadsområdet.

To af Klejtrup ålekistes ejere gennem tiderne. T.v. Kong Christian den Fjerde og t.h. fhv. politiasistent Kim Busted.

De sidste ål er fanget i Klejtrup Ålekiste. Fra nytår må ålen uden om ålekisten for at kunne blive fanget ved Hjarbæk Fjords udmunding.

For Kim Busted blev det i øvrigt en slags "kærlighed ved første blik", da han i sin tid, nemlig i 1986 købte ålekisten i Klejtrup. Sammen med sin kone, Grethe, kom de ved lidt af en tilfældighed forbi og bemærkede, at ejendom med ålekiste i var til salg. Kim faldt straks for stedet, mens det var lidt svære at få "lokket" hustruen med. De kom dog begge tilbage, og det endte med at Kim Busted rykkede op i "kongerækken" af ejere af Klejtrup Ålekiste. Og det har ingen af dem senere fortrudt.

Jeg spurgte også Grethe Busted, hvordan det havde været at bo oven på en brusede å og ålekiste.

- Det har faktisk ikke rigtig givet problemer, men det har da været lidt underligt, sagde hun – og fortalte også, at hun lige skulle vænne sig til det.

Efter at parret i 1986 overtog Klejtrup Ålekiste, fandt de hurtigt ud af at opføre

et fiskerøgeri på grunden lige ved siden af, hvor der i mange år havde været en ornecentral, som nu var nedlagt.

Grethe var med i arbejdet i den nye fiskeforretning, hvor røgvarer blev solgt som "varmt brød" – og det gik rigtig godt med både fiskeri og fremstilling af røgvarer. Nu er der kommet medhjælp ude fra i takt med at der også er blevet mere travlt i forretningen.

En af grundene til at Kim Busted var meget interesseret i at købe Klejtrup Ålekiste og Røgeri var dels hans interesse for fiskeriet, herunder også både fangst og tilberedning, og efterhånden som der ud over landet lød rigtig mange rosende ord om produkterne fra Klejtrup Ålekiste og Røgeri, men samtidig var det også fordi, der var sket betydelige indskrænkninger i den danske politistyrke, hvor Kim Busted på dette tidspunkt havde haft sit virke i 32 år.

Kim Busted ved sin store salgsbil, som fire gange om ugen er rundt i Jylland bl.a. i Viborg med de lækre produkter fra Klejtrup's Røgeri. Her fra hvor fotoet er taget, var der i øvrigt kostal og mølle i mange år.

Kim Busted er snart slut med som den sidste at fange ål i den gamle ålekiste under familiens soveværelse.

- Den nye politireform havde gjort det af med arbejdsglæden i korpset, og da der så lå en ålekiste her med en årlig fangst på 300-500 kg. om året, var det bare med at slå til, siger Kim... og han gjorde det!

Men ud over fangsterne i sin ålekiste, lejede Kim Busted sig også til fangster i bl.a. Tjele Langsø, som Christian den Fjerde i øvrigt også ejede i tidligere tider. Kim fik også ret til som erhvervsfisker at fange ål i Mariager Fjord, og han opkøbte ål fra flere søer, slagtede dem og fremstillede fremragende produkter, bl.a. blev han kendt for sine røgede ål over åben ild, men også røgede laks står på listen over specialiteterne fra Klejstrup Ålekiste og Røgeri. Kim er en meget travl mand, da han også er ude med sin fiskevogn og produkter fra Klejstrup fire gange om ugen, ligesom han altså skal passe sit fiskeri i flere søer, i Mariager Fjord – og indtil nytår tillige ålekisten under huset i Klejstrup.

Det er så meningen at den gamle ålekiste fortsat skal eksisterer, men spærres, så kun vand frem over kan løber under huset i Klejstrup – ål fra Klejstrup sø bliver fra nytår henvist til et omløb uden om ålekisten og kan så fanges af fiskere, når de når frem til udløbet i Hjarbæk Fjord, siger Kim Busted med lidt rysten på hovedet – Jeg forstår det simpelthen ikke!

Filsø genoprettes

efter sidste års store fiskedød

Små gedder udsat med henblik på at bringe Jyllands næststørste sø i balance

Efter at henved 200 tons fisk sidste år døde i Filsø – Danmarks næststørste sø – i forbindelse med et massivt iltsvind, er man nu begyndt at iværksætte foranstaltninger, der skal genskabe søens biologiske balance.

Det sker ved bl.a. at udsætte 500 små gedder, som skal bekæmpe skidtfisk bl.a.

skaller, hvilket formentlig kan betyde, at sidste års biologisk katastrofe med iltsvind og massiv fiskedød ikke vil kunne gentage sig i søen, der ligger ved Henne i Varde kommune.

Søen og omegnen rummer store naturværdier i form af fisk og fugle, og på søbunden er registreret 60 forskellige

Sådan så det ud i Filsø sidste år, da der opstod stort iltsvind i søen.

plantearter, hvilket gør Filsø til den mest artsrige sø i Danmark.

Ved naturkatastrofen sidste år opstod katastrofen i forbindelse med den langvarige tørke, der medførte ophobning af meget organisk materiale – og en pludselig opstået voldsom regnskyl, der endte i søen og skabte iltsvind med den store

Lektor Theis Kragh: - Voldsomme regnskyl efter lang tørke skabte naturkatastrofer sidste sommer.

fiskedød til følge, siger biolog Theis Kragh, lektor ved ferskvandsbiologisk laboratorium, til TV SYD.

De udsatte gedder var kun ca. syv centimeter, da de blev udsat, men i løbet af få uger, vokser de sig tre gange så store, så de effektivt kan indgå som redningsfisk for Filsø.

De udsatte gedder skal nemlig spise los af de "fredsfisk", der opholder sig i søen og spiser små krebsedyr, der igen spiser løs af algerne. Hvis algerne ikke bliver spist, bliver vandet i søen uklart og iltsvindet opstår. Den rigtige sammenligning mellem rovfisk og fredsfisk er simpelthen nøglen til en sund øko-balance i Filsø, siger Theis Kragh.

Risikoen for at ende i samme situation som sidste år med meget omfattende fiskedød anser Theis Kragh ifølge TV SYD ikke for stor. Dog er det ikke gjort med at sætte tusindevis af gedder ud i disse år.

- Der er altid en risiko for, at vi får en varm og tør sommer efterfulgt af kraftige regnskyl. På vore målestationer kan vi se, at når det regner rigtig meget, kommer der masser af organisk materiale ind i søen efterfulgt af stort iltforbrug, fortæller biologen. Derfor er der også et arbejde i gang med at finde ud af, hvorfra det organiske materiale kommer fra, når en voldsom regn sætter ind.

Fiskebestande forringet i Kongeåen, trods en forbedret vandkvalitet

I mange syd- og sønderjyske vandløb er der konstateret en 90 pct. reduktion i fiskebestanden

Der er blevet væsentligt færre fisk at fange i de syd- og sønderjyske vandløb, og det på trods af, at der er hældt millioner af skattekroner i at forbedre vandmiljøet.. Fiskene forsvinder simpelthen, og det er formentlig skarven, der er skurken.

Det skriver Jyllands-Posten i en artikel, hvor det ikke er en hvem som helst, der har denne konklusion. Det er nemlig Dansk Sportsfiskerbunds miljøkonsulent Kaare Manniche Ebert.

- I mange vandløb har vi set en 90 procent reduktion i antallet fisk, siger miljøkonsulenten til Jyllands-Posten.

Forskere har blandt andet undersøgt bestanden af stillinger i Kongeåen og her kunne man konstatere, at 85 pct. af fiskebestanden var forsvundet.

For 50 år siden var skarven tæt ved at blive udryddet og blev fredet. Bestanden er vokset siden da, og i dag har vi et par hundrede tusinde skarver i landet – og til lystfiskernes store forskrækkelse tager

Kongeåen er det sydjyske vandløb, hvor fiskebestanden er gået mest tilbage i de seneste år.

skarven rigtig mange fisk. Til efteråret og vinteren bliver problemet endnu større, fordi skarve har fundet uf at finde føde

Annoncepriser

1/1 side (131 x 192 mm) kr. 2.250,-

1/2 side (131 x 94 mm)..... kr. 1.400,-

1/3 side (131 x 60 mm)..... kr. 1.250,-

1/4 side (131 x 44 mm)..... kr. 1.000,-

Alle annoncepriser er inkl. 4-farver og ekskl. moms.

Annonceindleveringsfrist

Ferskvandsfiskeribladet udkommer

6 gange årligt.:

15. februar, 15. april, 15. juni, 15. august,

15. oktober og 15. december.

Sidste frist for rettidig

indlevering af annoncer, er den
20. i måneden før udgivelse.

Al henvendelse vedr. annoncer rettes til:
Pia Lund Hasselgren, Rabøl A/S
Søndergården 8, 9640 Farsø
Tlf. 98 63 10 61 - e-mail: ferskvand@rabol.dk

oppe i å-løbene, når isen breder sig ved fjorde og kyster.

Siden 1980 har man postet millioner af kroner i at renovere de danske åer, og selvom vandmiljøet er blevet bedre, så har det ikke givet flere fisk, skriver Jyllands-Posten

- Miljøet har det godt og vandkvaliteten er god. Vandløbene scorer højt på insekter, men dårligt på fisk, siger Niels Jepsen, seniorforsker fra DTU Aqua i Silkeborg.

Derfor tyder meget på, at forklaringen til de få fisk skal findes ved skarven. I 2014 undersøgte DTU Aqua og Aarhus Universitet, hvilke dyr, der begrænser fiskebestanden mest. Her kom man til den konklusion, at skarven er den største fiskeæder, men også odderen og fiskehejren kan have lokal betydning overfor fiskebestandene.

Miljøkonsulent Kaare Manniche Ebert: -Skarven er skurken i forbindelse med den store nedgang i fiskebestanden.

Ørredbestanden faldet i Vilholt og Voervadsbro

Der er samtidig meget få stallinger, viser den seneste DTU-undersøgelse

Nye undersøgelser viser, at antallet af ørredyngel i Gudenåen ved Vilholt og Voervadsbro er faldet siden rekordåret 2017, men der er dog fortsat en pæn bestand af ørreder på strækningen. Det

oplyser DTU Aqua i sit nyeste "Nyhedsbrev fra Fiskeplejen".

Hvert år siden Naturstyrelsen i 2008 fjernede stemmeværket, der udgjorde den sidste totalspærring i Gudenåens

Et herligt naturområde blev et af resultaterne ved Vilholt Mølle

Ørredbestanden er gået tilbage, men der er fortsat god tæthed ved Vilholt Mølle.

hovedløb, er bestanden af ørredyngel blevet undersøgt, og et usædvanligt flot stykke Gudenå er det synlige resultat af det store naturgenopretningsprojekt ved Vilholt Mølle. Det gamle stemmeværk på tværs af Gudenåen er fjernet, og åen har fået frit løb.

Ved undersøgelserne i 2019 blev der ved Vilholt og Voervadsbro registreret en tæthed af ørredyngel på henholdsvis 7,2 og 6,2 pr. meter vandløb, fremgår det af seneste undersøgelse.

Efter nogle rekordhøje yngletætheder i 2017 på 12-15 ørredyngel pr. meter vandløb er tætheden af yngel i 2018 og 2019 faldet til et mere "normalt" niveau., oplyses det i "Nyhedsbrevet fra Fiskeplejen".

Trods faldet lever begge stræk fortsat op til de højeste krav ("høj økologisk tilstand") i statens vandområdeplaner, der

kræver en naturlig produktion på minimum 2,5 ørredyngel pr. meter vandløb.

Der er almindeligt, at der fra år til år er betydelig udsving i den naturlige produktion af ørredyngel i et vandløb, som det ses ved de undersøgte stræk i Gudenå, men det er bemærkelsesværdigt, at der i gydesæsonen 2018 blev registreret meget få gydefisk på den ca. 13 km. lange strækning i Gudenå fra Vestbirk Vandkraftværk til Mossø.

I forbindelse med seneste undersøgelser i Gudenå ved Vilholt og Voervadsbro blev det også konstateret, at bestanden af stallinger lige nu befinder sig på et lavt men dog stabilt niveau, og så er det i øvrigt fastslået, at søørreder fra Mossø siden fjernelsen af opstemningen i 2008, har fået adgang til gydeområderne opstrøms møllen.

Største projekt om miljø ved Limfjorden

Projektet kan tilbageholde kvælstof og fosfor, der ellers vil forurene Limfjorden

Et større vandmiljøprojekt – simpelthen det hidtil største ved Limfjorden – blev igangsat først i august, da Meiner Nørgaard – formand for Teknik- og Miljøudvalget i Morsø Kommune, tog det første spadestik.

43 lodsejere har lagt jord til et kommende vådområde på Mors på over 400 hektar, og frem over vil det nye vådområde blive

nævnt som Jølby Nor. Det store område vil kunne tilbageholde kvælstof og fosfor, der ellers ville forurene Limfjorden.

Formålet er at få en bedre fjord i balance, fortæller projektleder Jacob Bruun fra Morsø Kommune.

-Det er et rigtig stort projekt, som vil bidrage betydeligt til at reducere udledningen af både kvælstof og fosfor til

Formand for Teknik- og Miljøudvalgt i Morsø Kommune, Meiner Nørgaard, (DF) tog det første spadestik til det hidtil største vandmiljøprojekt ved Limfjorden – og mange var mødt til begivenheden.

34 landmænd har meldt sig frivilligt til at hjælpe naturen ved Limfjorden til flere sø- og vandområder.

Limfjorden, og det vil være noget der for alvor batter – både for Limfjorden, men også på landsplan i forhold til de nationale målsætninger, siger han.

Vandmiljøprojektet vil spare Limfjorden for omkring 50 procent tons kvælstof og 250 kg. fosfor årligt, hvor der lige nu i udløbet Dragstrup Vig, er et stort iltsvind på grund af forureningen fra landbruget.

Landmændene støtter fuldt op om projektet, som de er gået frivilligt ind i, selvom det betyder, at deres pumpestationer nu bliver nedlagt. For landmændene med lavbundsjord i området kunne det alligevel ikke længere betale sig at pumpe jorden tør til dyrkning.

I alt 11 pumpestationer i området bliver nu nedlagt, og i stedet vil der opstå flere lavvandede søer med sumpe og enge omkring.

Et skridt i den rigtige retning

Den nye fødevarerminister Mogens Jensen (S) mener projektet på Mors er et skridt i den rigtige retning, at så mange landmænd bakker op om projektet.

- Jeg er glad for, der er 43 landmænd som frivilligt er gået ind i projektet og sikre, at vi får jord, som bliver til natur, siger han.

- Det er et mønstereksempel på det, vi gerne vil have, der sker, når Danmark skal leve op til de grønne målsætninger, og jeg håber, det vil brede sig mange andre steder i landet, siger ministeren til DR i Midt- og Vestjylland.

Den samlede pris for projektet inklusiv jordfordeling er 55 millioner kroner, som er finansieret af EU's landdistriktsmidler.

Projektet kan ifølge den lokale lodsejerformand Per Nielsen benyttes af andre landmænd i lignende områder. Det kan absolut anbefales, at man går positivt ind i sådan et forløb for at sikre muligheden for at få erstatningsjord, som er mere dyrkningssikker.

Landmændene i det område der indgår i projektet på Mors har gennem en jordfordeling fået erstattet den lave jord i det

Projektleder Jacob Bruun: - projektet på Mors kommer virkelig til at batte noget for hele Limfjordsområdet!

kommende vådområde med højereliggende marker.

Formand for Landbrug & Fødevarer Martin Merrild: - Det nye vådområde på Mors er et godt eksempel!

Det kan ifølge den lokale lodsejerformand Per Nielsen benyttes af andre landmænd i tilsvarende områder. Han oplyser desuden, at landmændene hidtil har haft en pumpeafgift på ca. 1500 kroner per hektar

- Det kan absolut anbefales, at man går positivt ind i sådan et forløb, siger Per Nielsen til DR i Midt-og Vestjylland.

Der er nemlig en mulighed for at få erstatningsjord, som er mere dyrknings-sikker, fastslår han.

Ifølge DR siger formand i organisationen Landbrug & Fødevarer, Martin Merrild, at

det nye vådområde på Mors er et godt eksempel på den store interesse blandt landmænd for at udtage lavbunds-jorder, hvis bare det sker gennem frivillige aftaler. Alt i alt er det et eksempel på den store interesse, der er blandt landmænd for at tage jord ud af drift og anvende noget af vores landbrugsjord på en anden måde, siger han og oplyser, at landmændene gennem de seneste fem-seks år har haft en pumpeafgift på ca. 1500 kr. per hektar. Det er en al for stor omkostning at lække på en hektar jord, mener han.

FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN for Danmark

Formand

Niels Barslund (ansvarshavende redaktør)
Vormstrupvej 2, 7540 Haderup.
Tlf. 9745 2046 · Mobil 29 26 51 11
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Næstformand

Max Thomsen, Gl. Viborgvej 405, Ålum,
8900 Randers. Tlf. 8646 6053-2081 6053
maxgjerrild@elromail.dk

Medlemsskab og kontigent

Personligt medlemsskab kr. 520,- årligt
(inkl. Ferskvandsfiskeribladet)
Foreningsmedlemsskab kr. 1.040,- årligt
(afhængigt af medlemsantal)

Kontorhjælpen

Gitte Underbjerg, NP Danmarksvej 79,
8732 Hovedgård
gun@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Telefontid alle hverdage kl. 08.00-13.00
Tlf. 51 24 02 11

Aqua-Dam

Jens Kristian Nielsen, Toftvej 14,
6950 Ringkøbing
Tlf. 97 32 60 77 · Fax 97 32 61 77
aquadam@post9.tele.dk

Bestyrelse

Akvakultur
Peter Holm tlf. 2323 2220

Erhvervsfiskere

Leif Olesen tlf. 7578 2201 / 2324 4410

Lystfiskere

Max Thomsen tlf. 8646 6053
Torben Salling tlf. 4081 1381
Bjarne Bach tlf. 2169 9200
Morten Nielsen tlf. 5240 4195

Bredejere

Schneider Philipsen tlf. 9745 2271
Niels Barslund tlf. 9745 2046
Claus Nielsen tlf. 9855 5033 / 4046 0333

Iltsvind har præget den danske sommer

Det blev nødvendigt at opfordre lystfiskerne til at holde igen med fiskeriet

Til trods for at den danske sommer i år har været mere normal end sidste års rekordvarme, har iltsvindet igen været udbredt. I august var det på niveau med sidste år.

Iltsvind opstår ofte ved høj varme, så at iltsvindet igen i år har været udbredt, viser, at hovedårsagen er for høj kvælstofudledning.

Det siger Lisbet Ogstrup, landbrugspolitisk seniorrådgiver i Danmarks Naturfredningsforening.

- Alt for stor udledning af kvælstof er hovedårsagen til, at iltsvind nu igen er blevet "sommerens orden", hvilket understreger, at det haster alvorligt med at få begrænset kvælstofudledningen, som alt overvejende kommer fra landbruget, siger hun. Og selvom frisk vind i midten af august forbedrede iltforholdene i de mere lavvandede områder, så ændrede det ikke på iltforholdene i de mere dybe områder.

Der er flere steder registreret iltfrie forhold, giftige svovlbrintet og døde bunddyr og fisk i bundvandet. Værst så det ud i Limfjorden, Mariager Fjord, Haderslev Fjord, det sydlige Lillebælt og tilstødende områder samt Det Sydfynske Øhav.

- Vi bliver nødt til at handle med det samme og rulle nogle af landbrugspak-

kens lempelser i gødningsforbruget tilbage, og få ekstensiveret landbrugsarealer, siger Lisbet Ogstrup.

1.300 kvadratkilometer af de indre danske farvande var i juli berørt af iltsvind. Det svarer til et område på størrelse med Lolland. Knap 1.650 kvadratkilometer var iltsvindsramt midt i august. Heraf var godt 40 pct. påvirket af kraftigt iltsvind. Det

Landbrugspolitisk seniorrådgiver Lisbet Ogstrup: - Alt for store udledninger af kvælstof!

Iltsvind har i den forløbne sommer ført til mange døde fisk - også i søer og vandløb.

iltsvindsramte areal i juli 2019 var mindre end i 2018, men i august var det ramte område på niveau med 2018, fortæller Danmarks Naturfredningsforening, som er i gang med at foretage en indsamling af underskrifter på, at havet og farvande i det hele taget skal have et pusterum.

Det går bl.a. ud på, at der senest 2022 er etableret naturlige urørte zoner på mindst en tredjedel af havbunden, hvor bundtrawling er forbudt.

Senest 2027 reduceres udledningen af kvælstof til havet fra 60.000 til 40.000 tons.

Senest 2027 stopper forureningen af havet med miljøfarlige stoffer.

Derudover opfordrer initiativtagerne til at beskytte de danske farvande langt mere målrettet igennem forskning, lovgivning og økonomisk politik.

RED HAVET er finansieret af VELUX FONDEN, og er et fælles initiativ mellem Danmarks Naturfredningsforening, Levende Hav, Danmarks Sportsfiskerforbund og WWF Verdensnaturfonden.

Iltsvind har i øvrigt ikke kun ramt de danske hav- og fjordområder. Vandløb og søer har også i sommerens løb været udsat for tørke og lavvande, så der har været udsendt lokale opfordringer til at holde pauser i fiskeriet, bl.a. i Storå, og der er også indgået rapporter om døde fisk som følge af iltsvind flere steder.

En god sensommer storm, der kan få rørt grundigt rundt i vandet, kan forbedre det akutte problem nogle steder, men kan også risikere at flytte det iltfattige vand rundt, så det påvirker andre områder, mener Danmarks Naturfredningsforening.

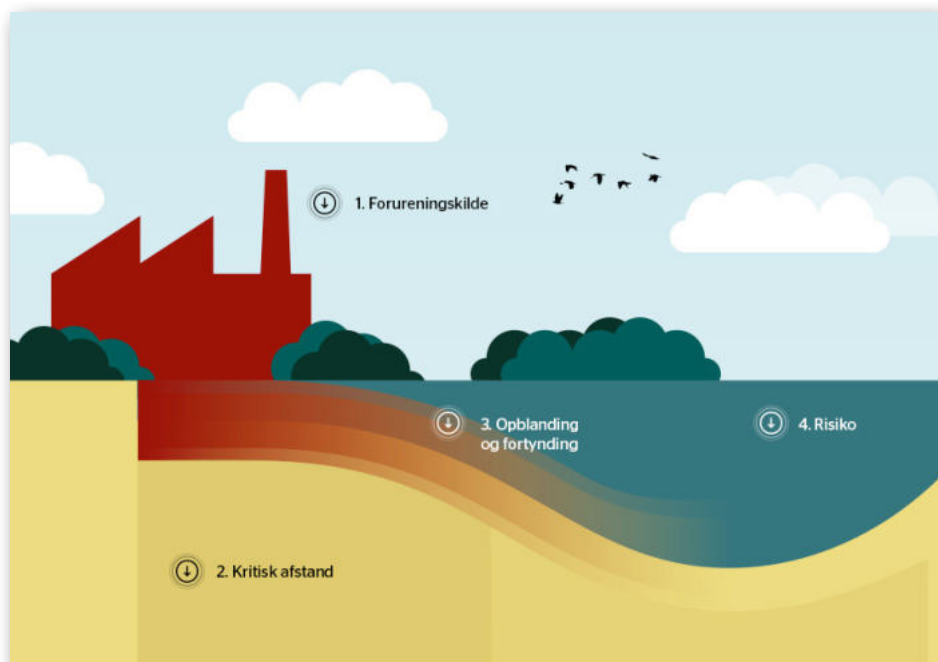
Forurening af søer, vandløb og kyster

Regionerne skal frem mod 1. januar 2019 have et overblik over alle jordforureninger

Forurenet jord kan ligge under benzinstationer, renserier og gamle lossepladser. Regnvand og grundvand som løber gennem jorden kan tage forureningen med sig og føre den ud i nærliggende vandløb, søer, fjorde eller

kysnære områder. Her kan den gøre en alvorlig trussel mod de planter og dyr, der lever i vandet.

Det vurderer Danske Regioner i en ny rapport, der fokuserer på regionernes fremtidige indsats overfor jordforure-

Miljøstyrelsen har i samarbejde med regionerne udviklet et screeningsværktøj, der kan udpege de jordforureninger, der kan true vandmiljøet.

ning i overfladevandområder, det vil sige vandet i vandløb, søer og kystvande.

Rapporten lægger også særlig vægt på indsatsen overfor generationsforureninger i overfladevandområder.

Regionerne skal frem mod 1. januar 2019 skabe et overblik over alle de jordforureninger, der kan true vores vandmiljø.

I Danmark er der rigtig mange jordforureninger, ca.32.000. Forureningerne

Åer og vandløb, der ikke er sikret med andet end et tyndt lag jord, kan konstant være udsat forurening fra gamle lossepladser.

stammer fra netop benzinstationer, rensier, gamle lossepladser og andre forurenende aktiviteter.

Nogle af forureningerne kan, hvis regnvand og grundvand fører dem ud i et nærliggende vandmiljø, udgøre en trussel for det dyre- og planteliv, der lever i vandet.

For at forhindre dette har Miljøstyrelsen i samarbejde med regionerne udviklet et screeningsværktøj, der kan udpege de jordforureninger, der kan true vandmiljøet. Screeningen vil ikke i sig selv kunne fastslå, om en jordforurening konkret udgør en trussel. Men de jordforureninger, der udpeges i screeningsundersøgelsen, vil danne grundlag for regionernes videre indsats, hvor jordforureninger undersøges og ryddes op, hvis de truer dyre- og plantelivet i vandet.

Det vurderes, at antallet af jordforureninger, der truer vandmiljøet, kun udgør en lille del af de 32.000 jordforureninger. Screeningsværktøjet er således tænkt som en målrettet metode til at finde "nålen i høstakken".

Danske Regioner skal bruge ca. 1,3 mia. kroner for at afværge forureninger af vandet i danske vandløb, søer og kystvande. Mellem én og tre milliarder efterspørges også til afværgelsen af såkaldte generationsforureninger, hvilket betegnes som de største og dyreste jordforureninger.

Det vurderer Danske Regioner i en ny rapport, der fokuserer på regionernes fremtidige indsats over for jordforurening i overfladevandområder, hvilket vil sige vandet i vandløb, søer og kystvande. Rapporten lægger også særlig vægt på

indsatsen overfor generationsforureninger i overfladevandområder.

Ifølge Bente Villumsen, leder af Videncenter for Miljø og Ressourcer i Danske Regioner, betyder en ufuldstændig finansiering, at man risikerer aldrig at finde de udsatte områder.

- Hvis vi ikke har midlerne til at undersøge problemet, så ved vi ikke hvor der skal laves en indsats, når der skal laves en ny vandområdeplan," siger Bente Villumsen ifølge INGENIØREN.

Bente Villumsen, leder af Videncenter for miljø- og ressourcer i Danske Regioner: - Ufuldstændig Finansiering kan betyde, at man aldrig finder alle de udsatte områder.

Lokale borgere hjælper med til at begrænse signalkrebsen i Varde Å

Den berygtede signalkrebs er et stort problem i hele landet

I Varde Å er der taget endnu et initiativ til at bekæmpe den invasive art af signalkrebs, der efterhånden har bredt sig i mange danske vandløb og gjort alvorlige skader på fisk og på den oprindelige europæiske flodkrebs.

Den invasive signalkrebs, der kan blive op til 16 centimeter lang, kan bl.a. smitte flodkrebsen med syg-

dommen krebsepest, og det betyder simpelthen at flodkrebsen dør, siger naturvejleder Morten Winding, som har været med i en initiativ, der går ud på at invitere folk til at komme og være med til at fange signalkrebsen i Varde Å, og så spise den i øvrigt velsmagende signalkrebs.

Signalkrebsen har gjort skade på såvel den oprindelige flodkrebs som på fisk i vandløbene.

Måske er det første gang nogensinde, der har været et arrangement som dette i hele Danmark, hvor naturvejleder Morten Winding har inviteret lokalbefolkningen ved Varde Å til at møde op, dels for at fange, og dermed begrænse den invasive signalkrebs, og dels for at få et indblik i hvordan en invasiv krebseart kan true et vandløb på såvel fiskearter og ikke mindst på den oprindelige flodkrebs, som i flere danske vandløb i de senest år på det nærmeste er uddød.

Måske første arrangement af denne art blev gennemført i Varde Å i weekenden 17.-18. august, hvor 150 lokale beboere mødte op for at modtage gratis fisketegn af Miljø og Natur i Varde, ligesom de også blev undervist i, hvordan man kan fange signalkrebs og dermed hjælpe de oprindelige fiske- og krebsearter i at modstå den invasive art.

Det fokus, der dermed har været på krebse-problemerne i Varde Å, glæder seniorrådgiver Søren Berg fra DTU Aqua. Han forsker i netop den invasive art og fortæller, at det er langt fra kun i Varde, de kæmper med signalkrebs.

Søren Berg gav de fremmødte, som ønskede det, en god undervisning i, hvordan man på den rigtige måde fanger krebs. Man kan nemlig komme til at gøre forholdene langt være, hvis man fisker forkert. Det betyder, at man skal være meget opmærksom på, hvad man bruger af madding, så man ikke flytter sygdomme rundt mellem vandløb.

I Danmark er reglen, at hvis man skal fiske med agn, så skal man bruge agn fra ferskvand, hvis man fisker i ferskvand. Der

Naturvejleder Morten Winding inviterer til krebsegilde, for at bekæmpe signalkrebsen.

kan nemlig være sygdomme i saltvand, som kan være hårde ved de fiskebestande, vi har i åer og søer, forklarer Morten Winding, som yderligere påpeger, at det er et aldeles alvorligt problem for vores natur, siger han til DR Syd.

Naturvejleder Morten Winding siger, at man ikke kan udrydde signalkrebsen ved at folk kommer og fanger den som nu. Men vi håber, at arrangementet kan være med til at råbe myndighederne op,

så vi viser, at der er tale om et kæmpe problem, siger han til DR Syd.

Ud over at smitte flodkrebse, så ændre signalkrebsen også miljøet i åen, hvor den graver store huller i brinken langs

vandløbet, så der kommer meget sand ned gennem åen og ofte giver muligheder for sandskred og ødelægger gydebaner for laks og ørreder.

Stolt krebsefanger viser her det store problemer, der bare vokser og vokser – signalkrebsen i Varde Å.

Jordens ressourcer er opbrugt for i år

Det bliver nødvendigt med fiskeforbud i nogle perioder, mener generalsekretær i Verdensnaturfonden

Mandag den 29. juli havde menneskeheden brugt alle de ressourcer, kloden havde etableret i løbet af et år. Det er tre dage tidligere end sidste år, fortæller Ritzau i en artikel om jordens befolknings forbrug af langt flere ressourcer, end kloden kan nå at genskabe. Det vil komme til at betyde, at det bliver nødvendigt, at man allerede den 30. juli er gået i gang med at tære på reserverne for det kommende år – altså 2020.

Det viser også, at hvis alle lever, som vi gør i Danmark, så skulle vi have fire-jordkloder til at opretholde forbruget.

Resten af 2019 tager vi derved forud af kontoen ved at bruge flere fisk, end der kommer nye til og mere træ, end der bliver tilført nyt, siger generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden, Bo Øksnebjerg.

-Vi kan godt have masser af velstand og velfærd og samtidig leve på en bæredygtig måde, men det vil kræve nogle store engangsinvesteringer i f.eks. plastik-industrien, siger han.

Og når det kommer til fiskeriet, så ville man faktisk kunne fiske bety-

deligt flere og mere bæredygtigt, men det kommer til at koste nogle år, hvor vi fisker mindre, og at vi opretter nogle områder, der ikke må fiskes i, siger Bo Øksnebjerg – og så skal der også tages nogle politiske beslutninger, der ikke kan undgå at blive lidt upopulære i nogle kredse, siger generalsekretær Bo Øksnebjerg.

Generalsekretær Bo Øksnebjerg: - Vi skal bruge mindre og tænke klogere!

Alt til dambrug hav- og ålebrug

klækkedstve
transport og
iltfo
foder
fug
alup
balje
spande
handsker

Udlevering af varer:

Mandag-torsdag: 14.00-16.00
Fredag: 14.00-15.00

Alt i plastrør og slanger
og tilhørende fittings

*Vi er med til
at sikre bredden*

Vestermarken 3 • 8765 Klovborg
Tlf. 70 23 12 18 • Fax. 76 59 50 20
mail@midtjysk-akva.dk
Se netbutikken på: www.midtjysk-akva.dk

Midtjysk Akva

FERSKVANDSFISKERIBLADET

REDAKTION

Henning Nielsen
Halsebyvej 30, 4220 Korsør, Tlf. 5838 7225
henviol@dlgtele.dk

INDLEVERINGSFRISTER

Indlevering af redaktionelt stof og annoncer til næste
blad skal ske senest **den 20. november 2019**.

TRYK

Rabøl A/S
Søndergården 8, 9640 Farsø, Tlf. 9863 1061

Annoncer:

Henvendelse vedr. annoncer til
Pia Lund Hasselgren
Rabøl A/S . Tlf. 9863 1061
e-mail: ferskvand@rabol.dk

Stof til bladet indsendes til redaktionen som e-mail,
på diskette eller CD-ROM. Bladet påtager sig intet
erstatningsansvar som følge af trykfejl i annoncer.
Bladets artikler udtrykker ikke nødvendigvis
foreningens officielle politik.

FORSIDEFOTO: På dette sted mellem Klejtrup Sø og Klejtrup
Mølle har der gennem mere end 500 år ligget en vandmølle
og en ålekiste, men til nytår vil den sidste ål være fanget i
ålekisten, efter at staten nu har etableret en omløbsstrøg og sat
"en prop" i selve indløbet til ålekisten. Ferskvandsfiskeribladet
har besøgt den gamle ålekiste, som blandt andre Christian
den Fjerde har ejet. Det kan du læse om på siderne 7-12 inde i
bladet. FOTO: Viola Nielsen.

B

DANMARK

PP

FERSKVANDSFISKERIBLADET

N.P. Danmarksvej 79
8732 Hovedgård

